

RADA REDAKCYJNA

Zygmunt Bauman, Henryk Domański, Piotr Gliński, Andrzej Kojder,
Jolanta Kulpińska, Władysław Markiewicz, Janusz Mucha, Janusz Reykowski

REDAKTOR NACZELNY

Jacek Wasilewski (SWPS)
naczelnym@studiasocjologiczne.pl

SEKRETARZ REDAKCJI

Barbara Gruszka (IFiS PAN)
bgruszka@ifispan.waw.pl

CZŁONKOWIE REDAKCJI

Wojciech Adamek (UJ)
Marta Bucholc (UW)
Anna Horolets (SWPS)
Michał Kaczmarczyk (UG)
Hanna Pańska (IFiS PAN)
Zbigniew Sawiński (IFiS PAN)
Tomasz Szlendak (UMK)

ZESPÓŁ RECENZENTÓW

Zbigniew Bokszański (UŁ)	Janusz Mucha (AGH)
Irena Borowik (UJ)	Marian Niezgodą (UJ)
Marek Czyżewski (UŁ)	Krzysztof Olechnicki (UMK)
Rafał Drozdowski (UAM)	David Ost (Hobart and William Smith Colleges)
Grzegorz Ekiert (Harvard University)	Antonina Ostrowska (IFiS PAN)
Kaja Gadowska (UJ)	Dorota Praszatowicz (UJ)
Krzysztof Gorlach (UJ)	Adam Przeworski (New York University)
Jolanta Grotowska-Leder (UŁ)	Joanna Sikorska (IFiS PAN)
Krzysztof Jasiewicz (Washington & Lee University)	Krzysztof Slany (UJ)
Sławomir Kapralski (SWPS)	Kazimierz M. Słomczyński (Ohio State University)
Kazimierz Krzysztofek (SWPS)	Radosław Sojak (UMK)
Jan Kubik (Rutgers University)	Józef Styk (UMC-S)
Katarzyna Leszczyńska (AGH)	Brunon Synak (UG)
Grzegorz Lissowski (UW)	Marek Szczepański (UŚ)
Hanna Mamzer (UAM)	Krzysztof Tymicki (SGH)
Barbara Misztal (Leicester University)	Kazimiera Wódcz (UŚ)

Studia 4/2009 (195)

SOCJOLOGICZNE

„Ziemia z uśmiechu Boga...”. Górny Śląsk – portret regionu

Tom monograficzny pod redakcją
Marka S. Szczepańskiego i Weroniki Ślęzak-Tazbir

P O L S K A   A K A D E M I A   N A U K
KOMITET SOCJOLOGII   INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII

SZKOŁA WYŻSZA PSYCHOLOGII SPOŁECZNEJ

WYDAWCA

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII PAN, KOMITET SOCJOLOGII PAN
SZKOŁA WYŻSZA PSYCHOLOGII SPOŁECZNEJ

REDAKTORZY TOMU

MAREK S. SZCZEPAŃSKI
WERONIKA ŚLĘZAK-TAZBIR

© Copyright by Studia Socjologiczne 2009

Wydanie publikacji dofinansowane przez Uniwersytet Opolski
i Uniwersytet Śląski

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

ADRES REDAKCJI

00–330 WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 72, pokój 231, tel. 22 65 72 861,
redakcja@studiasocjologiczne.pl,
www.studiasocjologiczne.pl

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Andrzej Urbaniec

REALIZACJA WYDAWNICZA

Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN
00–330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72, tel. 22 6572 897,
publish@ifispan.waw.pl

SPIS TREŚCI

Od Redakcji 5

Artykuły

<i>Marek S. Szczepański i Weronika Ślęzak-Tazbir: Górnośląskie metamorfozy. Region przemysłowy w procesie zmian: od osady fabrycznej do metropolii? .....</i>	7
<i>Adrian Cybula: Heterogeniczność regionu, integracja regionalna a rozwój regionalny .....</i>	43
<i>Robert Geisler: Górnośląski regionalizm jako praktyka dyskursywna .....</i>	63
<i>Justyna Kijonka-Niezabitowska: Z problemów narodowości i tożsamości śląskiej – dylematy i wybory .....</i>	85
<i>Adam Bartoszek: Kapitał kulturowy a identyfikacje narodowo-etniczne młodych Ślązaków .....</i>	111
<i>Krzysztof Łęcki: Śląski „Ruch” – ponowoczesne meandry regionalnej tożsamości (na przykładzie klubu piłkarskiego i jego społecznego otoczenia) .....</i>	129
<i>Anna Śliz: Śląsk: wielokulturowość czy kulturowe zróżnicowanie? .....</i>	149
<i>Urszula Swadźba: Etos pracy na Górnym Śląsku. Tradycja, współczesne oblicze i zmiany .....</i>	167
<i>Rafał Muster: Rynek pracy województwa śląskiego – stan obecny oraz trendy zmian .....</i>	191
<i>Agata Zygmunt: Demograficzny obraz województwa śląskiego na tle przemian ludnościowych w Polsce – szanse, zagrożenia, prognozy ....</i>	213
<i>Marek Niezabitowski: Starzenie się na Śląsku w perspektywie socjologicznej. Problemy teoretyczne i potrzeby badań .....</i>	231
<i>Anna Krasnodębska: Znaczenie zagranicznych migracji zarobkowych w ocenie kobiet z Opolszczyzny .....</i>	251
<i>Małgorzata Suchacka: Syndrom śląskiej kotwicy – wokół dylematów tworzenia klimatu innowacyjnego .....</i>	273
<i>Tomasz Warczok i Joanna Wowrzeczka-Warczok: Śląskie (sub)pole sztuki. Geneza, struktura, znaczenie .....</i>	295
<i>Barbara Lewicka: Nekropolie katowickiego pogranicza .....</i>	315

CONTENTS

From editors	5
--------------------	---

Articles

<i>Marek S. Szczepański i Weronika Ślęzak-Tazbir: Upper-Silesian Metamorphoses. Industrial Region in the Process of Restructuring: From a Factory Settlement to Metropolis? .....</i>	7
<i>Adrian Cybula: Heterogeneity of a Region, Regional Integration and Regional Development .....</i>	43
<i>Robert Geisler: Upper Silesian Regionalism as the Discourse Practice ....</i>	63
<i>Justyna Kijonka-Niezabitowska: The Problems of Silesian Nationality and Identity – Dilemmas and Choices .....</i>	85
<i>Adam Bartoszek: Cultural Capital and Ethnic National Identification of Young Silesians .....</i>	111
<i>Krzysztof Łęcki: Silesian „Ruch” – Postmodern Meanders of Regional Identity (Case of a Football Club and its Social Surroundings) .....</i>	129
<i>Anna Śliz: Silesia: Multiculturalism or Cultural Differentiation .....</i>	149
<i>Urszula Swadźba: Ethos of Work in Upper Silesia. Tradition, Current Picture and Changes .....</i>	167
<i>Rafał Muster: Job Market of Silesian Voivodeship – Current State and Change Trends .....</i>	191
<i>Agata Zygunt: Silesian Voivodeship Demographic Portrait Against Population Processes in Poland – Chances, Dangers, Projections .....</i>	213
<i>Marek Niezabitowski: Aging Process in Silesia from a Sociological Perspective. Theoretical Issues and Need for Research .....</i>	231
<i>Anna Krasnodębska: Meaning of International Economic Migration for Women from Opole Region .....</i>	251
<i>Małgorzata Suchacka: The Syndrome of Silesian Anchor – Around the Dilemmas of Creating Innovative Climate .....</i>	273
<i>Tomasz Warczok i Joanna Wowrzeczka-Warczok: Silesian (sub)Field of Art. Origins, Structure, Meaning .....</i>	295
<i>Barbara Lewicka: Necropoleis of Katowice Borderland.....</i>	315

OD REDAKCJI

Witamy nowego współwydawcę naszego kwartalnika. Jest nim, obok Polskiej Akademii Nauk, działającej jak dotychczas przez Instytut Filozofii i Socjologii oraz Komitet Socjologii, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. Umowa między Polską Akademią Nauk a Szkołą Wyższą Psychologii Społecznej, dotycząca wspólnego wydawania „Studiów Socjologicznych”, podpisana została na trzy lata, z możliwością dalszego jej przedłużenia.

Umowa jest korzystna dla obu stron. „Studia” uzyskały dodatkowe wsparcie finansowe, pozwalające na zwiększenie objętości kwartalnika i bardziej elastyczną politykę redakcyjną, a SWPS została wyróżniona na okładce i stronie tytułowej i delegowała swoich przedstawicieli: do Rady Redakcyjnej prof. dr. hab. Janusza Reykowskiego, oraz do redakcji dr Annę Horolets. Z satysfakcją i nadzieją witamy te zmiany.

W bieżącym numerze nawiązujemy do podejmowanej już w przeszłości idei numerów monograficznych. Ich koncepcję i redakcję będziemy oddawali w ręce *invited editors*, a częstotliwość ukazywania się uzależniamy od ciekawych i ważnych tematów proponowanych przez środowiska akademickie. Bieżący numer poświęcony jest Górnemu Śląskowi. Jego redaktorami są znani badacze Śląska, Marek S. Szczepański i Weronika Ślęzak-Tazbir.

Jednocześnie informujemy o uruchomieniu nowej strony internetowej „Studiów Socjologicznych”: www.studiasocjologiczne.pl. Zwracamy uwagę na nowe pomysły tam zawarte, w szczególności na zakładki MŁODA SOCJOLOGIA: PRÓBY I DEBIUTY oraz KSIĄŻKI NADESŁANE.

INFORMACJE DLA AUTORÓW

„Studia Socjologiczne” publikują artykuły reprezentujące wszelkie dziedziny socjologii. Przyjmujemy do publikacji wyłącznie teksty oryginalne. Teksty złożone w redakcji nie mogą być opublikowane wcześniej w innych miejscach, ani też w tym samym czasie rozpatrywane pod kątem publikacji gdzie indziej, niezależnie od charakteru wydawnictwa oraz języka publikacji. Nadstawane teksty opiniowane są przed drukiem przez anonimowych recenzentów.

1. Teksty powinny być nadsyłane pocztą elektroniczną (jako załączniki) na adres redakcja@studiasocjologiczne.pl oraz w formie wydruku (w dwóch egzemplarzach).
2. Wymogi techniczne są następujące: format A4; edytor Word; czcionka Times New Roman 12; odstępy między wierszami 1,5; marginesy 25 mm ze wszystkich stron; wyrównanie do lewego i prawego marginesu (wyjustowanie); paginacja w prawym dolnym rogu; numeracja stron ciągła; tytuł całości pogrubionymi literami i wyśrodkowany; pozostałe tytuły wyrównane do lewej, wyróżnione pogrubieniem i poprzedzającym je, dodatkowym odstępem. Akapity należy rozpoczynać od wcięcia. Tabele i wykresy, zaznaczone w tekście, należy dołączyć osobno na końcu tekstu.
3. Tekstów nie należy podpisywać. Dane autora (imię i nazwisko, afiliacja, telefon, adres pocztowy i elektroniczny) powinny być załączone – w celu zapewnienia anonimowości – wyłącznie na osobnej kartce.
4. Wszystkie nadsyłane teksty (także recenzje książek) powinny być zatytułowane. Do artykułów i esejów recenzyjnych należy dołączyć abstrakt w języku polskim (150–200 wyrazów) i kilka słów kluczowych. Abstrakt i słowa kluczowe w języku angielskim można dostać po zakwalifikowaniu tekstu do druku.

Format not bibliograficznych na końcu tekstu:

- Szczepański, Jan. 1969. *Elementarne pojęcia socjologii*. Warszawa: PWN.
- Wejland, Andrzej P. 1991. *Ukryte porównania*. „Studia Socjologiczne” 1–2: 91–108.
- Janicka, Krystyna. 1970. *Spoleczne aspekty ruchliwosci geograficznej*. W: W. Wesolowski (red.). *Zróżnicowanie spoleczne*. Wrocław: Ossolineum, s. 375–400.
- Malewska, Hanna i Violaine Londe-Tarbes. 1996. *Spolecznicy, ich tożsamosć i zaangażowanie*. „Studia Socjologiczne” 2: 35–54.
- Lahman, David, Joe Oppenheimer i Piotr Świstak. 1996. *Formalna teoria wyboru racjonalnego*. „Studia Socjologiczne” 3–4: 13–72.

• Przy tym systemie not bibliograficznych odsylacz w tekście ma następującą postać: (Szczepański 1969: 31).

- Przypisy powinny być nieliczne, krótkie, umieszczone na dole strony.
- Instrukcja przygotowania abstraktu i listy słów kluczowych: patrz **DLA AUTORÓW** na www.studiasocjologiczne.pl.

Cena 25,-

Kwartalnik „Studia Socjologiczne” od 2008 roku jest umieszczony na liście Journal Citation Reports (dawna „lista filadelfijska”).

„Studia Socjologiczne” można nabywać w Wydawnictwie IFiS PAN, Warszawa, ul. Nowy Świat 72 (Pałac Staszica), p. 231, a także w księgarni znajdującej się w holu Pałacu Staszica.

Prenumeratę „Studiów Socjologicznych” prowadzą firmy AMOS, Ruch S.A., Kolporter i Garmond Press. Roczny koszt obejmujący cztery numery wynosi 100 zł.

Pojedyncze artykuły z numerów od 2005 roku można kupić on-line korzystając z Central and Eastern Europe Online Library: www.ceeol.com

